

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomae Młodzianowski Poloni, Societatis Jesu,
Praelectionum Theologicarvm Tomus**

**Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682**

Punct. Diffic. 1. Recensentur aliquæ Responsiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82973)

humanam & naturam humanam, hæc, ut terminetur ab hac Persona. Quod non debeat habere rationem dispositionis.

PROBATUR 1. Quibuscumque dispositionibus positis, potest necdum sequi unio, & tamen illa determinatione posita, debeat sequi unio: quia hoc ipso non esset determinatio; ergo illa modalitas non habet rationem dispositionis. Antecedens probatur. Quia, posita aliqua forma, potest Deus omnia illa impedire, quæ sunt secundarii effectus, retento solo primario; non est autem alius primarius effectus illarum dispositionum, nisi disponere, vel unioni aptare subiectum: cum effectus formalis dicat formam, subiectum aptum, & unionem eorundem; ex quo non sequitur, nisi merum disponere ad unionem, non autem ipsum esse unitum.

PROBATUR 2. Quia quæcumque aliæ manifestæ dispositiones, sunt tales, ut illis positis, possit impediri id, ad quod sit dispositio, ut inducens videbit. Ergo idem dicendum esset de hac Modalitate, si foret per modum dispositionis.

PROBATUR 3. Quia definitio dispositionis, non est definitio unionis; quæ autem in Physicis non habent in re eandem definitionem, possunt inter se separari: nisi adsit ratio ordinis essentialis, qualis est in nostra determinatione; dispositio autem quæ talis, si diceret ordinem essentialem, ad uniri, hoc ipso extraheretur à conditione dispositionis. Habebit autem se illa modalitas, per modum determinationis: quia omnis modalitas, definitivè, est determinatio entitativa, hocque ipso intelligi debet sequi unio, quia, hoc ipso, determinatio illa non esset determinatio; adhuc enim maneret indeterminatio ad uniri.

RESPONDEBIS 1. Positis ultimis dispositionibus, potest non sequi unio per nos, deberet ergo etiam non sequi, posita illa determinatione.

CONTRA: quia effectus formalis, qui est ultimum disponere, adhuc torus salvaretur, non posita unione: salvaretur inquam, quia in ratione dispositionis, non requireretur jam ulterior; non salvaretur autem ratio determinationis, si ad nihil determinaret: ad nihil autem determinaret, si maneret indifferentia ad uniri, & licet determinationis, quæ est quid physicum, & unionis, sit alia definitio, cætera tamen non sunt paria; quia scilicet ipsa definitio determinationis non salvaretur, si relinqueretur indifferentia ad uniri.

RESPONDEBIS 2. Adhuc illa dispositio modaliter determinatio, sequi ergo illam debet unio.

CONTRA: Concedo quidem, quod determinabit, sequeturque illam necessàrio unio: sed non sub titulo dispositionis.

RESPONDEBIS 3. Quidquid ad totum aliud quod requiritur, est vel dispositio, vel extrema componentia, aut principia.

CONTRA: Quia hæc modalitas potest venire nomine principii formalis; vel certe neganda erit maior: extremumque aliud assignabitur, nempe ratio determinationis ad uniri.

DICENDUM est 3. *Unionem hypostaticam formaliter, non aliud esse, quam naturam humanam, prout habet rationem terminatam & suppositam actu à VERBO, & VERBUM prout habet rationem terminantis actu, & exercitium suæ suppositivitatæ.* Et secundum hanc conclusionem, convenimus cum Nominalibus.

PROBATUR 1. Quia, si nihil obsit, dicta Patrum & Conciliorum simpliciter sunt accipienda: Patres autem & Concilia, nunquam istius entitatis mediæ, ad faciendum, ut natura humana subsistat subsistentiæ VERBI, meminerunt; sed id semper rejiciebant, non nisi in Naturam assumptam, & Personam assumptentem.

RESPONDEBIS. Non meminerunt etiam illius modalitatis determinativæ.

CONTRA. Non meminerunt quidem, sed illam debere dari, argumentum positum evincet.

PROBATUR 2. Quia unio corporis & animæ, ut dictum alibi, non est ulla entitas intermedia; ergo nec unio hypostatica. Consequentia probatur ab Athanasio; *Sicut, anima rationalis & corpus, unus est homo: ita Deus & homo unus est Christus.* Et deinde, videtur hoc consequentius dici, ad connotata, aliàs defensa.

PROBATUR 3. argumento negativo. Sicut non sunt multiplicanda entia sine necessitate, sic nec rationes formales ut quo, sunt multiplicandæ sine necessitate; sed posita modali entitate, non nisi pro connotato, & posito, quod hæc natura sit hujus suppositi in actu secundo, & hoc suppositum sit suppositum hujus naturæ in actu secundo, sufficienter esse formale suppositionis intelligitur: ergo in hac ratione sola constitui debet.

DIFFICULTAS II.

De Responsionibus & Fundamentis Oppositorum.

Quoad responsiones attinet, illæ ad hoc maximè attendent, ut ostendant sufficientem mutationem independentem ab entitate modali. Proponentur autem tam ea, quæ in impressis habentur, quàm ea quæ à pluribus nostræ Provinciæ Professoribus, aut inventa, aut usurpata sunt.

Punctum Difficultatis 1.

Recensentur aliquæ Responsiones.

RESPONDENT 1. Nominales, & concedunt,
* m 3 ad de-

ad denominationem intrinsecam, requiri mutationem intrinsecam: concedunt, denominationem uniti, inter humanitatem & Verbum, esse adæquate intrinsecam: concedunt, in natura humana fuisse mutationem intrinsecam: concedunt, necessariam fuisse formam, vel quasi formam novam, per quam fieret illa mutatio: & his omnibus concessis, negant, quod VERBUM non sit forma, vel quasi forma, ratione cuius, vera est denominatio, quod humanitas unita sit VERBO; ipsa enim increata VERBI Personalitas, est ratio formalis, per quam, humanitas, de non subsistere actu, transit ad subsistere actu.

CONTRA. Quæro, quare natura humana transit, de potentia subsistendi Personalitate divinâ, ad actum subsistendi? respondes, haberi id ratione Personalitatis divinæ: quæro, per quid transit ipsa Personalitas, à non esse actu terminantis, ad esse actu terminantis? respondes, mutatione factâ in naturâ: quæro ulterius, potest esse Persona VERBI & humanitas, & non esse illa mutatio; per quid ergo transitur, ad illam mutationem, & quid est illa mutatio?

RESPONDENT 2. Nominales. Quod illa mutatio sit aliquid præter illa duo, prout aliquid, non est nihil; non tamen est aliquid, quod sit idem, quod ens per se, & habens quidditatem propriam & existentiam, quæ per se possit terminare actionem agentis; nec est primò seipso Ens, sed modus essendi. Unio autem hypostatica est revera aliquid à parte rei; est enim nova denominatio humanitatis, secundum quam humanitas, existit differenter à seipsa, utpote jam habens determinationem ad terminari Personâ divinâ; qui modus essendi procul dubio est aliquid; quis enim dubitet, num sit aliquid, id, quod est, duo subsistere indivisè in eadem hypostasi divina.

CONTRA. Potest esse entitas naturæ, & entitas Personæ divinæ, & non esse id, quod est, naturam humanam habere indivisum subsistere cum VERBO, per quid ergo transit, ad habere indivisum subsistere? Concedo, quod hæc suppositio non sit nihil: Concedo, quod unio sit modus essendi; sed quærere restat, per quid transeat ad istum modum essendi: cum iste modus essendi, nullam novam entitatem importet. Et sicut ad modum essendi, qui est relatio, transitur præsuppositâ aliquâ mutatione, seu ratione fundandi, ostende quidnam sit simile in præsentî. Reditq; argumentum. Potest esse natura humana, & subsistentia VERBI, & non esse illud aliquid, prout opponitur nihilo; per quid transitur ad illud aliquid oppositum nihilo?

RESPONDENT 3. Nominales. Necessariam omnino esse hanc determinationem, quæ autem illa sit, jam explicant, & dicunt, ly, Per quid,

significare tria genera causarum: scilicet, per quid determinetur activè, Per quid formaliter, & Per quid materialiter. Quoad primum, activè determinatur à principio activo, ejusq; actione: estq; omnino necesse ponere hujusmodi actionem: alioquin non poneretur hic effectus in humanitate, qui est, illam subsistere divinè. Et ratio est: quia sicut agens est primum principium, unde motus, ita actio est primus actus, à quo incipit motus. Unde mirum non est, quod VERBUM & humanitas, potuerint simul existere, sine unione hypostatica: si nimirum Deus (ut libere potuit) non exercuisset vim activam, suspendissetque illam actionem, quæ necessaria fuit ad hunc effectum, qui est subsistere actu in VERBO. Quia verò hæc determinatio est extrinseca, jam aliam intrinsecam assignant, dicuntque duplicem esse intrinsecam determinationem, per quam Natura ad esse terminatæ, & Persona ad esse terminantis, transit; una quidem determinatio, est quasi in genere causæ formalis, per ipsammet subsistentiam; altera in genere causæ materialis; & hæc habetur ab ipsa humanitate. Quando itaque quæritur, per quid determinatur formaliter humanitas, ut subsistat in VERBO? responderetur, determinatur formaliter per actum hypostaticum, ipsa verò Personalitas divina per nihil aliud formaliter determinatur, in ordine adhuc effectum, qui est subsistere, quia & omnes aliæ formæ & actus, cum sint actus, & ipsum, Quo aliud est formaliter, non indigent alio actu, & alio Quo. Dicunt autem, hanc responsionem à se allatam, circa determinationem humanitatis & VERBI, esse scientificam, primam, & necessariam. Cum enim juxta Philos. 2. Posterior. c. 7. omnis quæstio petat causam & medium; & si est scientifica, petit causam primam & necessariam, id est, quâ positâ non potest non poni effectus, quâ sublata non potest non tolli, ex 2. Physicor. tex. 20. & 38. proinde, & hæc quæstio, per quid humanitas actu uniatur VERBO? causam quærit; eamq; primam & necessariam. Argumenta autem opposita quærunt causam causæ; quærunt enim causam formalem causæ formalis, cujus nulla jam alia causa assignari potest; vitioseque assignatur, sive ponatur aliquid modale, sive reale, quod ipsum reprehendit Philosophus 2. de Anima tex. 7. Sicut enim materiæ, non est alia causa materialis, sic nec formæ alia causa formalis; alioquin in quolibet essent duæ formæ, & duæ materiæ; imò innumeræ: cum etiam de secunda causa quæri possit, per quid causet formaliter vel materialiter? & sic in infinitum; vel si dicatur causare per se & immediatè: cur etiam prima id non faciet? Quod si dicas, recursum debere fieri ad causam alius generis, hoc jam in præsentî asseretur. Quando igitur quæritur, per quid c. g. anima est unita actu corpori? respon-

respondetur, quia agens eam univert, ipsa anima
exercente actum secundum formam, & materia
exercente actum secundum materiam, ut fiat to-
tum & homo. Nec aliter Aristoteles ipse re-
spondit: nam 8. Metaph. t. 8. *Quæ hujus causa
est, inquit, ut, quod potentia est, actus sit, in quibus-
dam, generatio est, præter illud quod fecit? nulla e-
st alia causa, ut actu sphaera sit, quæ potentia sphae-
ra erat.* Et t. 17. *Quare nulla alia causa est, nisi, si
quod fuit, tanquam ex potentia in actum movens.*
Quod autem de unione dicitur, idem de actua-
li sustentatione humanitatis dici debet. Qua-
re, inquit, & nos, quando ad quæstionem,
per quid formaliter intrinsicè determinetur
humanitas, ut sustentetur, & VERBUM ut su-
stentetur? Respondemus: quod formaliter intrin-
sicè determinentur suis entitatibus, secundum
certam habitudinem sumptis: recte, inquit,
& scientifice respondemus; quia, quæstioni
formali, causam formalem assignamus: ipsius
autem formalis, non aliam formalem, ut Moda-
litate, sed alterius generis causam, nimirum de-
terminationem ab agente extrinseco factam, o-
stendimus; præter quam, nihil aliud requiri-
tur: cum ad tollendam uniuscujusque rei indis-
ferentiam, alterius oppositorum, ad quod est
indifferens, præsentia, vel informatio sufficiat,
ut docet Aristot. t. 63.

CONTRA 1. Restauratur argumentum. Im-
possibile est transire à contradictorio ad contra-
dictorium sine mutatione sufficienti: Ergo & à
non esse actionis, ad esse actionis, determinantis
indifferentiam humanitatis & VERBI, transiri
non potest sine sufficienti mutatione; quæ au-
tem illa? Rursus: Potest esse Persona VERBI
& natura humana, & tamen Persona VERBI
non habere determinationem à se ipsa, ad præ-
standum hunc effectum, qui est, subsistere na-
turam humanam: potest item esse entitas hu-
manitatis, & non habere rationem personatæ à
VERBO: potest insuper, existente Persona
VERBI & humanitate, non esse illa actio deter-
minativa in genere efficientis: quid ergo est il-
le accessus ejusdem? Cumque illa actio per illos
nihil sit novum, præter ipsam naturam huma-
nam & Personam VERBI, quæ possunt esse, &
non haberi ratio actionis: quæro, quid est il-
lam haberi?

CONTRA 2. Quia, quamvis impossibile est,
ut sit Persona VERBI à parte rei, & non consti-
tuat VERBUM prout distinctum ab aliis
personis, potest tamen esse VERBUM à parte
rei, & non terminare naturam humanam; per
quid ergo transit ad esse terminantis eandem?
& cum, ante assumptionem, se ipso non transi-
tat ad assumptum, cur modò se ipso, transit ad
assumptum?

CONTRA 3. Quia quamvis formâ (idem
dic de materia) non indigeat determinari, in ge-
nere causæ formalis, & secundum rationem

formæ, ab alia forma: idque reprehendat Aristo-
teles: neque enim est necesse albedinem de alba-
ri aliâ albedine; nihilominus restat quærere,
cum illa forma, quæ in ratione formæ non indi-
get formari aliâ formâ, possit non esse informa-
tiva hujus subjecti, per quid transit, ad esse in-
formativam? cumque illa forma possit esse non-
nisi sibi & in se, ut loquuntur oppositi: possitque
etiam esse sibi & in se, simulque alteri: per quid
transit, ut sit etiam alteri? Adde ideo, in gene-
re causæ formalis v.g. prout importat rationem
formæ, non est necesse aliâ determinatione de-
terminari illam ad rationem formæ: quia hoc
ipso, quod est à parte rei, habet illam rationem
formæ: ita ut id nec divinitus ab illa separari
possit: transitque à non esse habentis rationem
formæ, secundum formalitatem formæ, ipsâ sui
existentia, ipso suo esse extra causas, ipso non es-
se, mutato in esse: quæ etiam taxa est, per quid
aliquid seipso transeat ad esse talis. Quia verò
potest esse à parte rei forma, habereque suam en-
titatem extra causas, & non habere formalitatem
esse alteri, seu actu informantis: restabit quære-
re, per quid transeat ad illam partem contradi-
ctionis? Denique hac in materia, duo in forma
(idem dic de subjecto) distingui possunt. 1mo
habet rationem formæ sub formalitate formæ
secundum se: 2do habet rationem formæ sub
formalitate formæ (ut oppositi dicunt) alte-
ri, seu formalitatem aliud informantis: quæ
formalitas, licet trahat secum priorem, illique
identificetur quoad rectum: non enim aliâ en-
titate forma est forma sibi, & aliâ entitate for-
ma alteri: nihilominus, quia hæc secunda for-
malitas, potest abesse, ideo quæritur, per quid
transeat ad illam habendam? Unde immeri-
tò imponitur nobis, quasi dicamus, formam in
genere formæ ab alio determinari, cum non nisi
intentum sit, evincere, quod in genere actu in-
formantis, vel actu alteri, ut dicunt, indigeat
determinativo: cum possit esse, & non esse
alteri.

RESPONDENT 4. & anteresponsum.

SUPPONUNT 1. Quod omnis actio, debeat
terminari ad dandum esse aliquod alteri; adeo,
ut si nihil per actionem recipiat Esse, impossibi-
le sit, etiam imaginari actionem. Porro Esse alte-
ri, potest dupliciter tribui: nimirum vel ex
nullo præexistente esse: sicut accidit in crea-
tione Angelis; vel ex præexistente esse: uti fit
quando refurgit homo.

SUPPONUNT 2. Duo esse actionum seu pro-
ductionem genera. Aliæ enim actiones factivæ,
aliquæ communicativæ dicuntur; & per hoc
ad invicem differunt: quia actio factiva, à non
esse simpliciter, tendit ad esse simpliciter; unde
& terminus illius supponitur simpliciter non
fuisse; & nunc per actionem, Esse, simpliciter,
producitur, ut patet in creatione Angelis. Actio

*m 4

verò

Verò communicativa, non tendit ad esse simpliciter, sed ad esse secundum quid, & per illam fit aliquid novum, propter solam communicationem, seu unionem duorum in eodem esse: ut patet in resurrectione hominis, in qua nec anima fit simpliciter nec corpus; sed anima fit, ut ita dicam, incorporata, & corpus fit animatum: & ex utroque, fit novum ens compositum.

SUPPONUNT 3. Terminos formales *Quo*, utriusque istius actionis, per hoc differre: quod terminus formalis *Quo* actionis factivæ, ita terminet, ut simul accipiat esse sibi, & simul det esse alteri: sicut v. g. formæ materiales, & ipsæ accipiunt esse sibi ab agente, & simul dant alteri, esse formale, tanquam *Quo* formaliter est aliud. Terminus autem formalis *Quo* actionis communicativæ, non accipit per eam actionem esse sibi; sed tantum, per suum esse, ante præhabitu, dat esse formaliter alteri: anima enim hominis resuscitati, quæ est terminus formalis *quo* resurrectionis, non accipit esse sibi, sed dat formaliter esse alteri, &c. *His suppositis*

FORMANT RESPONSIONEM. Quòd omni actioni respondeat peculiaris terminus, itemque decreto efficaci; sed id etiam in præsentia dicunt haberi. Terminus enim formalis hujus actionis, per quam VERBUM Caro factum est, est ipsa Persona VERBI; hæc enim principaliter se habet in constitutione hujus totius, quod est Christus: id autem, quod se habet principaliter in constitutione totius, terminus formalis *Quo* dicitur, uti videre est in anima constituyente hominem. Terminus formalis *Qui*, est totum illud formale, constitutum ex personalitate VERBI, & naturæ humanæ, Terminus autem totalis, est totum illud constitutum ex Persona divina, & ex duabus naturis, humanæ & divinæ: per quod etiam hi duo termini differunt. Hæc igitur actio divina, in quantum intelligitur tendere ad terminum formalem *Quo*, est merè communicativa, cujus terminum formalem non est necesse produci, sed sufficit nonnisi alteri extremo communicari. Et sub hac formalitate, terminus iste formalis, potest terminare actionem agentis positivam: siquidem actus subsistendi naturæ humanæ, sine dubio, est aliquid positivum, & novum, quod antea non fuit: vi cuius fit, ut VERBUM, quod in ante nonnisi in se, & sibi, fuit ratio personandi, fiat ratio personandi alteri, nimirum naturæ humanæ. Et hac ratione, persona VERBI bene potest dici terminus actionis Incarnativæ, & Generationis æternæ. Siquidem, ut est terminus generationis æternæ, non comparatur cum natura humana secundum rationem actus, neque humanitas cum VERBO, secundum rationem potentiae; sed utrumque comparatur per modum actus & actus: adeoque non faciendo unum per se. Ergo potest dari nova actio, & novum decretum Dei efficax, volentis, hæc duo sibi quodammodo proportionari, secundum rationem actus & po-

tentiae: ut unum, sit alteri ratio formalis *Quo* essendi, & subsistendi. Præter autem terminum formalem *Quo*, qui terminus est nonnisi terminus actionis communicativæ, ostendunt terminum *Qui*, qui possit esse terminus quodammodo actionis productivæ: & hic terminus est totum illud, constitutum, ex formali quasi & materiali: non quidem, quod producatur ex non esse simpliciter: sed quod producatur ex non esse secundum quid; quia nimirum producit illa actio, non quidem subsistens simpliciter, sed subsistens in natura humana: & facit, non ut VERBUM simpliciter vi actionis hujus sit; sed ut VERBUM sit homo. Addunt, illud subsistere non esse novum simpliciter & sibi: esse tamen novum alteri, adeoque & novum secundum quid: proque illo priori, pro quo humanitas & VERBUM concipitur indifferens, ad uniri hypostaticè, & non uniri, haberi quidam per modum viæ: terminum autem haberi, posito decreto.

CONTRA 1. Potest esse natura humana à parte rei, & persona VERBI, & non esse ista actio communicativa; nec actio agentis, quæ vocatur positiva, nec terminus ille formalis exerceens rationem formalem *Quo* in humanitate; potest item non esse terminus ille *Qui*: ostende ergo sufficientem mutationem, per quid ad hæc omnia transeat?

CONTRA 2. Negabunt Modalistæ, dari aliquam actionem communicativam, quæ tamen nullius physici sit productiva; dicentque Modales, in resurrectione, produci aliquid novum entitativum, nempe unionem.

CONTRA 3. Tum quia, concessio, quòd omnis actio debeat terminari ad dandum esse: concessio, quòd alia sit actio factiva, & alia communicativa: concessio, quòd per actionem communicativam fiat aliquid, novum per solam communicationem, seu unionem duorum in eodem esse: quærere restat, per quid transeat, ad esse unionis duorum in eodem esse? Concesso, quòd terminus formalis *Quo* actionis communicativæ non accipiat illā actionem esse sibi, sed alteri; restabit quærere: per quid transeat, à non dante *Esse* formaliter alteri, ad esse, dantis *Esse* formaliter alteri? Tum quia, concessio, quòd terminus formalis actionis, per quam VERBUM caro factum est, sit ipsa Persona VERBI, & quòd illa, in præsentia, habeat rationem principalis, & rationem *Quo*: quærere restat, per quid transeat, à non esse habentis rationem. *Quo* actu, in natura humana, ad esse habentis rationem *Quo* in eadem? Tum quia, concessio, quòd Terminus *Qui* sit totum constitutum ex personalitate & natura humana, & quòd terminus totalis, sit totum constitutum ex Persona VERBI, & duabus naturis; restat quærere, per quid transeat ad hunc terminum *Qui*, ad hunc terminum totalem? Tum quia, con-

concesso, quod actio divina, tendens ad terminum formalem *Quo*, sit ratio communicativa, cujus terminum sufficiat alteri communicari; restat querere: per quid transeat, à non esse communicati alteri, ad esse communicati alteri? Tum quia, posito, quod agnoscat illic actio agentis positiva, & ejus terminus, qui est actus subsistendi naturæ humanæ; querere restat: cum illa actio, per oppositos, nihil sit, præter illa duo extrema, quæ possunt esse, quin sit illa actio: querere inquam restat, per quid transeat à non esse illius actionis positivæ, ad esse illius actionis positivæ? per quid item transeat, à non esse actu subsistendi naturæ humanæ, ad esse actu subsistendi? Tum quia, concesso quod hoc, quod est alteri esse rationem essendi, sit effectus novus, & ab ipsis extremis separabilis; querere restat: per quid transeat ad hunc effectum novum? in quo item sita illa novitas? cum esse rationem essendi alteri, per oppositos, nihil dicat, præter humanitatem & personam VERBI. Tum quia, concesso, quod decreti efficacis possit esse hoc objectum, ut VERBUM, quod non nisi sibi & in se fuit, sit ratio essendi alteri; querere restat: per quid transierit VERBUM, ad rationem essendi etiam alteri? Tum quia, concesso, posse assignari pro termino *Qui*, totum illud constitutum: querere restat: per quid transeat ad illud totum, ad illam pullulationem termini *Qui*, ad illud esse novum secundum quid? Tum quia, concesso, quod possimus concipere Personam VERBI, & naturam humanam prout unibilem non nisi, & postea, prout unitam; querere restat, per quid transierit ad istud, prout unita? hocq; potius, erit illa via, & illud medium.

CONTINUANTUR

RESPONSIONES.

Respondent adhuc quidam cum Typhano, &c.

SUPPONUNT 1. Unam actionem cum alia, duobus modis posse esse eandem, & totidem modis novam, & diversam ab alia: nimirum, vel simpliciter & adæquatè, vel non nisi secundum quid & inadæquatè.

SUPPONUNT 2. Plura esse, quæ ad perfectam unitatem actionis requiruntur. Sicut enim ad unitatem perfectam motus, requirit Aristot. 5. Physic. tex. 34. unitatem Subjecti, Termini, Temporis, & eundem tendendi modum ad terminum: hinc motus circularis & rectus, quamvis ab eodem termino, à quo fiant, & ad eundem terminum ad quem tendant, tamen non sunt idem, & unus motus: sic etiam, ad perfectam unitatem actionis, requiritur idem numero agens, idem terminus, idem tempus, idem modus agendi. Si igitur actio secundum omnia ista erit diversa, erit simpliciter & adæquatè no-

va, si autem aliquid desit, tunc actio inadæquatè tantum, & secundum quid erit non eadem.

SUPPONUNT 3. ex S. Thoma. Quod dignitas & species actionum, proinde & diversitas ac novitas realis, desumatur ex novitate & diversitate reali terminorum. Unde ex parte terminorum, distinguenda est duplex novitas actionum; si enim termini sint adæquatè & simpliciter diversi, etiam actiones erunt tales: si verò termini inadæquatè tantum differunt, etiam actiones inadæquatè different. Quia enim actio, realiter & entitativè, seu ut alii vocant, subjectivè, est eadem cum suo termino: idcirco, qualis est entitas termini, talis etiam debet esse actionis realitas. De termino autem agendo, consequenter censent, terminum, cujus conditionem sequitur actio, interdum esse simplicem, qualis est Angelus; interdum compositum, ut homo; hinc fit, ut actio sit interdum ex parte compositi simplex, interdum composita; cumq; esse Paulum, non sit quid simplex sed compositum, etiam intervenient duæ partiales actiones, quæ uniuntur hoc ipso, quod partiales earum termini, nimirum anima & corpus, in homine uniantur.

His suppositis

FORMATUR RESPONSIO. Actionis novæ debet esse novus terminus, eo modo, quod actio nova est. Rursus, actio Incarnationis, est composita: & quia composita actio, ab iis actionibus, quæ terminantur ad partes, eo modo solum differt, quo ipsum totum differt à suis partibus, nimirum inadæquatè: ideo & hæc actio, ab actionibus terminatis ad ista extrema, non differt simpliciter, sed tantum secundum quid; consequenter, non erit aliqua actio simpliciter nova, adeoque, nec erit necesse, huic actioni aliquam novam entitatem, pro termino assignare. Cujus ratio est: quia cum Christus non sit quædam tertia natura, à VERBO divino & humanitate realiter aut essentialiter diversa; ideo actio Incarnationis, non est tertia, aut simplex quædam actio, ab æterna VERBI divini, & temporali humanitatis assumptæ, generatione; sed sunt duæ illæ generationes hypostaticè indivisæ. Ex quo

INFERUNT. Quod generatio æterna Filii Dei, quæ ante Incarnationem erat sola generatio VERBI, postea in Incarnatione, &, ut terminatur ad VERBUM unitum hypostaticè, est Incarnatio activa: & similiter generatio humanitatis Christi, quæ fuisset generatio hominis puri, si humanitas illa sola fuisset & separata à VERBO, quia modò terminatur ad humanitatem realiter unitam VERBO, evadit jam generatio, hominis Dei.

CONTRA. Potest esse actio terminata ad naturam humanam, & productio VERBI, & non esse totum hoc hypostaticum: per quid ergo transiit ad esse hoc totius? Item, potest esse hæc utraq; productio, & non haberi ista secundum

dum quid nova, secundum quid diversa, secundum quid distincta actio; per quid ergo transiit ad illam? Concedo, actionem incarnativam esse duas actiones compositas: sed cum potuerint esse illae duae actiones, unaquaeque per se, & non habere rationem compositae actionis: quærere restat, per quid transierint ad esse compositae actionis? Concedo, quod actionis novae novus debeat esse terminus, & quidem eo modo, quo actio nova est; sed redit argumentum: Nisi ponatur nova actio productiva alicujus novae entitatis, non poterit esse sufficiens mutatio, ad transcendendum à non esse uniti, ad esse uniti: quæ enim illa? Concedo, quod composita actio, ab aliis actionibus, quæ terminantur ad partes, eo modo soleat differre, quo ipsum totum differt à suis partibus; sed nego, quod à non esse totius, ad esse totius, possit transiri sine sufficienti mutatione; quæ autem illa? Nego consequenter, quod actio illa non differat simpliciter ab actionibus terminatis ad ista extrema: cum non transeat ad esse totius, illis actionibus ad extrema terminatis: præcipue, cum possint esse illae actiones, & illa extrema, & non esse unio. Concedo, quod Christus non sit tertia entitas, à VERBO & humanitate indivisibilis; sed nego, quod VERBUM & humanitas, ad esse indivisibilium, transire possint sine sufficienti mutatione: quæ autem erit? consequenter, actio incarnativa erit actio, terminata ad id, quod salvat illam mutationem. Concedo, quod actio incarnativa, sint duae generationes hypostatice indivisibiles; sed quærere restat: per quid transeat, ad esse hypostatice indivisibilium? Concedo, quod generatio æterna, prout terminatur ad VERBUM humanitati unitum, sit incarnatio activa; sed quærere restat: per quid ad hoc transeat? Addo. Negabunt Modalistæ, actionem, realiter & entitative esse idem cum subiecto; cum eam distinguant modaliter. Rursus, quamvis totum nihil aliud sit à suis partibus unitis, collectivè sumptis: dicent tamen Modalistæ, illas, unitas & collectivè acceptas, involvere modalitatem.

RESPONDENT ultimò alii, cum P. Sigismundo Zaraneck, qui suo tempore habebatur inter prima ingenia. Datur distinctio formalis ex natura rei, quæ est alietas formalitatum, & quidditatum, reperibilis in rebus sine fictione intellectus: quæ ipsa distinctio adhuc duplex est; aut enim est formalis tantum, aut modalis, idque appropriatè dicta, vel non. Formalis tantum, est alietas actualis rationum seu formalitatum objectiva, quæ nec sunt res distinctæ, nec modi reperibiles in una entitate ante operationem intellectus, cujusmodi distinctio, est inter gradus superiores Metaphysicos & differentias. Modalis autem appropriatè dicta, est alietas actualis modorum essendi appropriatè dictorum, in-

ter se, aut à modificato separabili ad ipsius permanentiam: cujusmodi alietas, est inter actionem & passionem, respectusque transcendentales. Modalis autem non appropriatè dicta, est actualis alietas modorum essendi, non appropriatè dictorum, aut à modificato inseparabili ad ejus permanentiam, cujusmodi alietas est inter modos inseparatis, & in alietatis aptitudinalis, & inter Ens, à quo, ad ejus permanentiam, nequeunt separari. Porro modi, licet accipisoleant pro Entitatibus, non fixum & ratum, sed affixum esse habentibus: probabilior tamen est, ex antiquioribus modorum auctoribus, cui favet Suar. eorum acceptio: quæ modi appropriatè dicti accipiuntur pro modis essendi, non entitative, sed essetive, formaliter, & quidditative, distinctis ab aliis rebus, quæ non sunt modi essendi, separabiles à suis fundamentis, non ad suam, sed ad talium fundamentorum permanentiam; in qua acceptione, definiri possunt modi, quod sunt rationes essendi intrinsecæ, ex natura rei distinctæ formaliter à modificatis, separabilibus ad sui permanentiam, tribuentes ipsis modum essendi diversum, diversamque denominationem. *Hæc doctrinâ suppositâ*

FORMANT RESPONSIONEM dicuntque. Possit esse humanitatem Christi, & non unitam VERBO, si non sit modificata modo illo essetivo: secus si sit illo modificata: dicunt ulterius, determinativum, per quod transiit à non esse uniti ad esse uniti, esse modum quidditative & essetive distinctum: licet determinativum illud, non sit modus entitativus: sufficit enim modus essendi, appropriatè dictus: dicunt denique, ad hoc, ut aliquid transeat ab uno contradictorio ad aliud, non requiri, ut mutetur intrinsece & entitative: alias nec Deus sine sui mutatione transiret ad esse creantis; sed sufficit, quod mutetur extrinsece, novasque subeat denominationes, per extrinsecas mutationes. Et ita in præsentia materia; Unitum, novam, inquirunt, subit denominationem; per extrinsecam mutationem differentie temporis, cui est alligata unio, vel actio divina, movens humanitatem, de potentia obedientiali dependendi à VERBO supposita, in actum dependendi ab eodem supposita, obedientialiter.

CONTRA I. Potest esse natura humana, & non habere modum istum essetivum: per quid ergo transiit, ad habere modum essetivum? & per quid ille ipse essetivus modus, transiit à non esse modi essetivi, ad esse modi essetivi?

Neque valet si dicas, quod pullulet ille modus essetivus, quæ pullulatione illius posita, seipso jam transiit ille modus essetivus, à non esse modi essetivi, ad esse modi essetivi: non inquam valet; quia sunt aliqua, quæ seipsis transeunt à non esse ad esse, nullâ mutatione extra se posita: ut, cum novo sui esse, transiit angelus, à non esse

esse, ad esse: alia sunt, quæ seipsis transire non possunt à non esse ad esse: v. g. paries unus albus, non transit seipso ad esse similis, sed requiritur mutatio in alio pariete; detur ergo regula, ex qua dignoscatur, quidnam seipso transire possit, à contradictorio ad contradictorium, quid non possit: ex quâ regula, si sit legitima, intelligitur, quod seipso non transeat ille modus effectivus, prout hic defenditur, à non esse ad esse effectivi, ad esse modi effectivi. Per nos autem hæc regula datur. Ea transeunt seipsis, quorum Entitas physica ponitur, illâque positâ, iam non potest non reperiri illa denominatio, de qua quæritur. Ostendit hoc inductio in quacunque materia formabilis. Sic, à non esse albedinis, transit albedo, seipsâ positâ, Angelus item &c. Ratioq; inductionis dari potest: quia ly seipsum, definitivè est repetitio ipsius se: repetitio ipsius se est repetitio suæ Entitatis; consequenter, transire seipso ad seipsum, erit transire suâ entitate, ad suam entitatem; & quia potest esse entitas humanitatis, & entitas VERBUM, & non esse transitus ad esse uniti: ideo hæc seipsis non transeunt, ad esse uniti: cumque ipse ille modus effectivus non afferat novam physicam entitatem: hoc ipso, non affert id, quod seipso dicatur transire.

Neque valet, si dicas, quod afferat se, sed effectivum: quia de hoc ipso se effectivo, redit quæstio: cum istud ly Effectivum, non afferat novam entitatem physicam, non potest ostendi, quod illi quadret regula, ostendens, quænam seipsis ad contradictoria transeant: sicut seipso, per modum effectivum, non transit paries, qui est unus albus, ad esse similis. Tum quia interdum salvatur transitus à contradictorio ad contradictorium, sine mutatione intrinseca, ut in Deo transeunte ad esse creatoris: interdum cum mutatione intrinseca, ut cum transitur à non esse calidi ad esse calidi; detur ergo regula legitima, hoc taxandi: ex qua, si sit legitima, inferetur: quod, à non esse modi effectivi, ad esse modi effectivi, non possit transiri sine mutatione; quæ sufficiens esse non possit nisi sit, saltem in alterutro unitorum, intrinseca. Regula hæc à nobis assignatur. Mutatio sufficiens, transitus à contradictorio ad contradictorium, debet esse proportionata denominationi, quæ tunc acquiritur: ostendit hoc inductio. Neque enim per mutationem factam acquisitione caloris, evadit aliquis sapiens, aut per solutariam albedinem, similis. Et certè, si non sit proportionata mutatio denominationi, hoc ipso non erit sufficiens; cum enim illa mutatio habeat vim, suo modo causandi illam denominationem: si illi non sit proportionata, ex ipsa improportione, vim causandi illam denominationem, non habebit. Porro denominationes aliquæ sunt intrinsecæ, v. g. denominatio albi: & in his proportionata mutatio, non est alia,

nisi intrinseca: aliæ sunt denominationes merè extrinsecæ, qualis est denominatio cogniti, si cognitum non quâ relativum sumatur; & in his mutatio, sufficit extrinseca: aliæ sunt mutationes intrinsecæ ad extrinsecum, ut denominatio similis, æqualis, omnesque denominationes relativæ, quæ tales; & quia in hoc concreto, quod est ratio intrinseci ad extrinsecum, habetur & ratio intrinseci, & ratio extrinseci; etiam mutatio debet esse intrinseca & extrinseca: & sic paries albus sibi intrinsecâ albedine, transit ad rationem similis, sed in circumstantia, extrinseci sibi, alijs albi. Denique aliquæ sunt denominationes ex ly Cum, ex ly Simul, ex ly Secum, idque substantiales, vel accidentales; ad tales denominationes, præter entitatem eorum, quæ Cum, Simul, Secum &c. dicunt, debet ostendi mutatio in aliquo dicente ordinem illius Cum, illius Simul, quia hoc ipso non esset proportionata illa mutatio; nam ad rationem v. g. Cum, quæ est denominatio ordinem importans, non potest esse proportionata mutatio, nisi dicens etiam istum ordinem; ci enim quod importat rationem ordinis, non est proportionatum, non importans rationem ordinis; ostendatur ergo, quid sit illud, quod dicit talem ordinem, sitque mutatio quæsita, ad esse illius modi effectivi?

Compingitur breviter hæc ratio. Concedo, quod sufficiat interdum mutatio extrinseca; ostende quænam hic illa, eaque sufficiens, ut transeat ad esse modi effectivi? quorū item recurritur, quod sufficiat mutatio extrinseca, cum modus ille effectivus, sit quid intrinsecum? Tum quia de hoc ipso quæritur, quid sit alligari certæ differentiæ temporis unionem? per quid ergo transitur ad illam unionem? Tum quia potest esse humanitas Christi & VERBUM, & non esse actio movens humanitatem, ad esse actu dependentis, supposititaliter, obedientialiter, à VERBO, per quid ergo ad hoc transitur? Tum quia decernente Deo, ut hic paries sit similis, debet respondere mutatio, solâque voluntate Dei alligatâ certæ differentiæ temporis, non transitur ad hanc denominationem. Ergo nec transibitur illâ ita alligatâ voluntate, ad denominationem uniti.

CONTRA 2. Quia ipsa quæ indoctrina assumuntur non satisfaciunt. Tum quia, non videtur esse commoda illa distinctionis formalis ex natura rei ut sic definitio: quia nihil loquitur de aietate actuali, cum aietas, possit etiam esse aptitudinalis; nec hæc definitio distinguit distinctionem hanc formalem, à distinctione rationis ratiocinata, quæ etiam dicit aietatem sine fictione intellectus, sed non actualem. Et si in definitionem distinctionis formalis tantum, positum est ly actualis: cur non etiam in definitione distinctionis ut sic formalis? Et certè, cum

tam

tam de distinctione formali tantum, quam de distinctione modali appropriata, & non appropriata, dici possit alietas actualis: sicut de illis dici potest, est distinctio formalis, tanquam divisum de suis dividendis: hoc ipso ostenditur, alietatem actualem esse prædicatum genericum, adeoque in rationis genericæ definitione, poni debuisset. Tum quia ly appropriatè, supponit pro eo, quod, ex usu & acceptione Doctorum, hoc vel illud significat; indubiè autem, si quis, extra præsentem discursum, dicat, se non tenere modos, non supponitur, quod non teneat modos effectivos, sed Entitativos: unde etiam illi appellantur modalistæ, qui defendunt modos Entitativos. Quod autem hæc acceptio sit eruta ex antiquioribus modorum auctoribus, illi citari debuissent, qui etiam tanto pondere, hanc noviter excitatam quæstionem, non tractarunt, licet fundamentum præstent tractantibus. Suarez, ad quem provocatur, nec ullus Antiquiorum aut Recentiorum habet distinctionem in modos effectivos & entitativos, sensu à respondente usurpato. Et, si Suarez quærit, an unio in corpore humano, sit materialis vel spiritualis? certè non quærit de formalitate ex natura rei, vel modo effectivo. Sed de mente Suarii, actum in materia de distinctionibus. Tum quia dicitur actionem & passionem esse modum appropriatè dictum, jam autem in alietatem, & in seitatem, non appropriatè dictos, sumendo in alietatem & in seitatem aptitudinalem: cur ergo, sicut in seitas & in alietas extrahuntur ad conditionem modorum non appropriatè dictorum, per aptitudinalitatē, nam in alietas actualis potest non convenire accidenti, permanente ejus entitate; cur inquam etiam actio aptitudinalis, non debet dici modus non appropriatè dictus: cum sine aptitudinali operari, non possit permanere ens; nam, esse est propter operari.

CONTRA 3. Quia hic modus effectivus, idem dic de formalitate ex natura rei, actu nemine cogitante pullulante, nullo modo condistinguitur, nisi verbo solo, ab entitativo modo. Quia ille modus est, nemine cogitante est contradictoriè oppositum non enti, ens est: consequenter, ille modus erit ens: cur ergo adjectivè non dicitur modus entitativus? Neque valet si dicas, sufficere, quod sit nemine cogitante *Entis*; quia quæro, quid deest illi, ne ita sit *Entis*, sicut & modus, ex ratione modi, est *Entis*? Habet item ille modus effectivus existentiam suam nemine cogitante, habet & modus entitativus. *Dices*, habet existentiam modus effectivus, non nisi distinctam ex natura rei, non autem entitativè, à modificatis. *Contra* erit: hoc, quod est habere nemine cogitante distinctam existentiam, licet non nisi formaliter ex natura rei, modò inferat esse actu oppositum non enti, nullo certè differt à vera existentia entitativa. Rursus,

est ille modus effectivus terminus actionis unitivæ: quid illi deest, ne sit modus entitativus? cumque defacto accipiat esse oppositi nihilo actu: quomodo non est terminus actionis dantis existentiam? Rursus, ille modus effectivus est oppositus nihilo, non oppositione extremorum, quæ unit, sed seipso: adeoque suā entitate distincta ab extremis; quid ergo illi deest ad rationem modi? *Dices*, illum modum non esse ens per se; quæro, quo sensu, non est ens per se? si enim non est ens per se, quia ille modus non est ens substantiale: idem dicent, qui modum pro connotato ponunt. Et si illa formalitas ex natura rei, seu ille modus effectivus, est substantialis: Ergo etiam erit ens per se: quid ergo illi deerit, ne sit modus entitativus? *Dices*, quia non habet quidditatem propriam. Imò habet; quia habet propriam definibilitatem, & est ratio obiectiva intelligibilis nemine cogitante. *Dices*, te non tenere quod habeat ista formalitas, vel iste modus effectivus, distinctam etiam ex natura rei existentiam. *Contra* erit: quia illa formalitas erit opposita actu nihilo: quomodo ergo non est ens actu? si est ens actu, quid illi defideratur, ne dicatur habere existentiam actu? Deinde etiam illa formalitas, ille modus effectivus, est interdum intra causas, interdum extra causas; est enim, ut dicunt, separabilis; si autem est interdum extra causas: Ergo existit; existere enim, est extra causas esse: si existit, quid titulo existentie illi deficit, ne sit modus entitativus? *Dices*, quod per se non possit terminare actionem agentis. *Contra* erit. Terminat imprimis actionem agentis communicativi; & si antea erat nihil, modò opponitur nihilo, nec est quid increatum: quomodo igitur actionem agentis non poterit terminare?

INFER per modum Conclusionis. *Qui tenet modum effectivum, vel formalitatem ex natura rei, nemine cogitante actu pullulantem, habentemque existentiam formaliter ex natura rei distinctam, est in re ipsa tenere entitatem modalem.* Ratio ex dictis, quia hæc nihilo differunt.

Punctum Difficultatis 2.

Solvuntur argumenta, quæ potius ostendunt, quod unio non sit Modalitas.

PRÆter argumenta in Physicis allata, pono imprimis objectiones, mei in Theolog. Profess. P. Venceslai Darowski. Cum quo

OBJICITUR 1. Suppositio & terminatio, quæ suppositatur natura humana in VERBO, non est aliqua entitas media, inter humanitatem & VERBUM; sed unio hypostatica, est ipsissima terminatio formalis seu suppositio: Ergo non est media entitas, inter humanitatem